

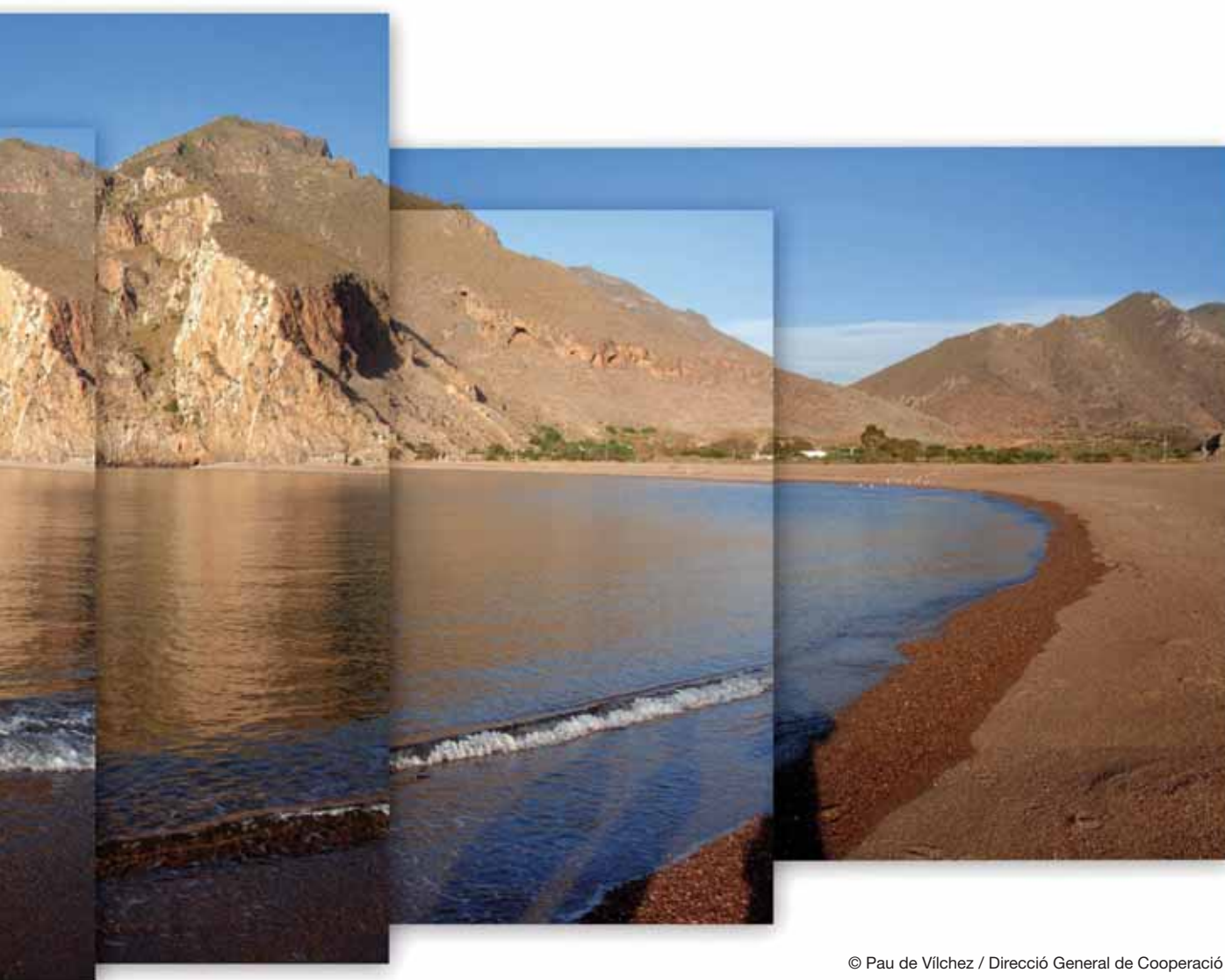
PLANIFICACIÓ DE LA COOPERA

LES ESTRATÈGIES GEOGRÀFIQUES

ACIÓ AL DESENVOLUPAMENT

S, EL PLA MARROC 2009-2011

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

E

l Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears marca la trajectòria de la cooperació de la nostra comunitat autònoma durant el període 2008-2011. En aquest pla s'estableixen els objectius, criteris i prioritats que s'han de seguir per elevar l'impacte de l'actuació de la nostra administració en matèria de cooperació al desenvolupament i ajuda humanitària. En l'àmbit geogràfic, es desplegaran tres plans regió que comporten accions integrals o sectorials en determinades àrees geogràfiques de l'Amèrica Central i del Sud, el Magrib i l'Àfrica Occidental.

El Pla Director de la Cooperació de les Illes Balears 2008-2011 és el primer instrument de definició política de la nostra comunitat en l'àmbit de la cooperació i té com a prioritats: la defensa dels drets humans, la promoció de la igualtat entre homes i dones, la sostenibilitat ambiental i la participació democràtica.

El Govern de les Illes Balears

creà l'any 1999 la Direcció General de Cooperació (DGC) amb la missió de ser l'estructura del Govern destinada a assumir les competències relatives a la cooperació al desenvolupament i la solidaritat amb els pobles del Sud. Als inicis, les principals

activitats es concentraren en la disposició de recursos econòmics, a través de convocatòries de subvencions anuals, per tal que les entitats sense ànim de lucre poguessin realitzar projectes i programes de desenvolupament.

Progressivament, s'anaren desenvolupant nous instruments de gestió i organització i s'obriren noves línies d'ajuts i noves modalitats. Un esdeveniment destacat va ser la creació l'any 2000 del Consell de Cooperació per al Desenvolupament com a òrgan assessor, consultiu i no vinculant de les polítiques en matèria de cooperació al desenvolupament, amb l'objectiu de promoure i impulsar la participació de les entitats socials de cooperació al desenvolupament de les Illes Balears. L'any 2006, es creà l'Agència de Cooperació Internacional de les Illes Balears (ACIB) com a instrument per a l'execució de la política de cooperació i l'agilitat en la gestió dels ajuts.

En vista d'aquests canvis, era necessari dotar la cooperació al desenvolupament de les illes d'un marc legal i de la categoria pròpia de política autonòmica. L'aprovació, el mes de juny de 2005, de la Llei autonòmica de cooperació per al desenvolupament permet regular el conjunt d'actuacions, iniciatives, capacitats i recursos que l'Administració posa al servei dels pobles més desfavorits.

El capítol II de la Llei 9/2005 és clau per fer una política de cooperació de qualitat. Aquest punt estableix com s'ha de planificar, avaluar i fer el seguiment de la política de cooperació, així com les modalitats i instruments per dur-la a terme.

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

els plans regió fixen les estratègies de treball en un país o en una zona determinats, recullen les prioritats dels actors implicats i concentren i coordinen els esforços per aconseguir millorar els resultats

El cicle de planificació ens possibilita garantir l'oportunitat, la coherència, l'eficàcia i l'eficiència de la política autonòmica de cooperació al desenvolupament, mitjançant els mecanismes de planificació, seguiment i avaluació adjunts. Aquests tres elements estan integrats dins un mateix cicle que s'autoalimenta permanentment. El cicle s'inicia amb el Pla Director que defineix la política de cooperació de les illes durant un període de quatre anys i estableix el marc en el qual s'han de vehicular les diferents actuacions de la cooperació de les illes. Es tracta d'un document sintètic i clar, que les classifica i les ordena entorn d'un gran objectiu i de diferents prioritats transversals, estratègiques i geogràfiques. I és a la vegada vinculant, concret i transparent, ja que exposa clarament el marc teòric i estableix compromisos quantificables i definits. El Pla s'aprova pel Consell de Govern de dia 25 d'abril de 2008.

En el nivell de planificació estratègica següent hi ha els plans regió, que són els documents que fixen les

estratègies de treball en un país o en una zona determinats segons les línies marcades pel Pla Director.

No podem oblidar que som una comunitat petita, que els recursos disponibles són limitats i, per tant, hem d'aprofitar al màxim les actuacions que implementem amb la finalitat de millorar les condicions de vida de la població dels països del Sud. Per evitar la dispersió i la desconexió de les accions que des de les illes es desenvolupen en un territori, aquests plans estableixen –seguint les necessitats pròpies del país– quins sectors d'actuació i a quines zones del territori es treballarà.

Els principis que fonamenten l'elaboració dels plans regió són:

- L'apropiació i l'alineament segons les polítiques de desenvolupament del país objecte del pla.
- La concentració i la focalització per obtenir un màxim impacte en la lluita contra la pobresa.
- La coordinació i la complementaritat de tots els actors implicats.

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

a ctualment, la Direcció General de Cooperació elabora un pla per a tres països prioritaris: l'Equador, el Marroc i el Senegal

La Llei de cooperació per al desenvolupament de les Illes Balears fixa que es prioritzaran els països amb els quals hi ha relacions de tipus històric i cultural, o dels quals, en l'actualitat, les Illes Balears són receptors d'immigració. La Direcció General de Cooperació està elaborant un pla per a tres països prioritaris: l'Equador, el Marroc i el Senegal.

Pla Regió Marroc 2009-2011

La primera de les estratègies geogràfiques que es publica és el Pla Regió Marroc. El nord del Marroc és una zona prioritària per a la cooperació de les illes atès que reuneix els tres requisits bàsics que fixa el

nostre Pla Director: un baix índex de desenvolupament, presència de població d'origen a les nostres illes i ser un país amb un nombre important d'experiències de cooperació.

Tant les entitats públiques com les organitzacions de la societat civil han anat establint relacions de cooperació al llarg del temps. La Mediterrània és, ha estat i serà un espai d'intercanvi amb problemes i reptes comuns.

Recentment, el fenomen de la immigració ha generat nous lligams i noves dinàmiques de col·laboració amb les comunitats d'origen des d'una perspectiva del co-desenvolupament. Amb l'objectiu de millorar les seves

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

condicions de vida i les de les seves famílies, molta ciutadania marroquina ha deixat els pobles d'origen i s'ha instal·lat entre nosaltres. Segons dades de l'any 2007, sumen un total de 17.935 persones, que representen un 13,8% del total de població immigrada i són el col·lectiu més nombrós a les Illes Balears.

Cal que es millorin les capacitats de gestió en codesenvolupament de les associacions d'immigrants i que s'enforteixin les xarxes de solidaritat transnacional, com també que es facilitin espais de diàleg i participació per canalitzar els coneixements, l'experiència i la implicació de les marroquines i marroquins en la contribució per la millora de les condicions de vida de les seves comunitats d'origen.

Aquest document respon a la necessitat, per una banda, d'armonitzar i alinear les actuacions a les mancances del Marroc i, per l'altra, d'aprofundir en la coordinació i la planificació de la cooperació al desenvolupament que des de les illes es dirigeix cap al país magribí. El Pla Regió vol sintetitzar i recollir les prioritats dels actors

implicats amb la fita comuna de concentrar i coordinar els esforços per aconseguir millorar els resultats.

Amb aquesta finalitat, durant cinc mesos s'han fet reunions de treball tant amb entitats de les Illes Balears com del Marroc. Els diversos esborranys que s'han generat s'han enviat als actors implicats, que han pogut fer les aportacions que han considerat adients. Finalment, després de recollir les darreres aportacions dels actors interessats, la Direcció General de Cooperació elabora el document definitiu de l'estratègia geogràfica de cooperació al Marroc per als propers tres anys.

L'estratègia prioritza les actuacions a tres de les províncies del nord del Marroc –Alhucemas, Xauen i Tetuan– i a la ciutat de Tànger. Dins el context social i econòmic del país, les províncies del nord presenten un perfil molt negatiu en la pràctica totalitat dels indicadors, les infraestructures bàsiques pateixen d'una falta històrica d'inversions i destaquen negativament sobre la resta.

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

Respecte als sectors d'actuació, partint de les necessitats marroquines de desenvolupament identificades i de les capacitats i l'experiència dels actors de les Illes Balears, es prioritzen quatre grans sectors d'actuació: cobertura dels drets socials bàsics, suport a l'economia productiva local, millora de les condicions de vida i apoderament de les dones i sostenibilitat ambiental.

Com no podia ser d'altra manera, també s'han de complir les prioritats horitzontals fixades al Pla Director: defensa integral dels drets humans, perspectiva de gènere, sostenibilitat ambiental, participació democràtica i enfortiment del teixit social.

Aquest Pla vol ser un marc de referència per als actors de les Illes Balears que desenvolupin accions de cooperació amb el nord del Marroc. Cada entitat, d'acord amb el seus procediments, utilitzarà els instruments que li siguin propis per obtenir els resultats que contribueixin a millorar les condicions de vida de la població.

El Govern de les Illes Balears, mitjançant la DGC i l'ACIB, donarà suport a diverses actuacions que contribueixin a millorar les condicions de vida de la població

marroquina. Les modalitats per desplegar el Pla compren tant les que estableixi el Govern directament com la que s'executi per iniciativa de les entitats socials mitjançant convocatòries públiques de subvenció.

A més, el Pla estableix els mecanismes de comunicació, coordinació i alineament, tant al Marroc com a les Illes Balears, per promoure la coordinació i complementarietat de tots els actors implicats. Emmarcat dins el cicle de planificació, el darrer capítol estableix com es farà el seguiment i l'avaluació de l'estratègia geogràfica de cooperació amb el Marroc. Aquest procés serà fonamental per extreure les conclusions i bones pràctiques que ens permetin millorar el cicle de planificació següent.

Durant aquest any 2009 es presentaran els plans estratègics per a l'Equador i el Senegal, amb la qual cosa es completarà, així, la planificació geogràfica prevista per al període 2008-2011. L'aprovació de les tres estratègies geogràfiques de cooperació representarà un augment significatiu dels recursos econòmics dirigits a aquests tres països, especialment en les actuacions de cooperació directa impulsades pel Govern de les Illes Balears.

PLANIFICACIÓN DE LA COOPERACIÓN AL DESARROLLO

Las estrategias geográficas: el Plan Marruecos 2009-2011

© Pau de Vilchez / Direcció General de Cooperació

El Plan Director de la Cooperación de las Illes Balears marca la trayectoria de la cooperación balear durante el período 2008-2011. En este Plan se establecen los objetivos, criterios y prioridades a seguir para elevar el impacto de la actuación de nuestra Administración en materia de cooperación al desarrollo y ayuda humanitaria. Además, el Plan designa los mecanismos de planificación, seguimiento y evaluación que se articularán para garantizar su coherencia, eficacia y eficiencia.

Desde la constitución, en 1999, de la Dirección General de Cooperación como organismo encargado de asumir las competencias en materia de cooperación al desarrollo y solidaridad con los pueblos del Sur, el Govern de las Illes Balears ha venido creando nuevos instrumentos de gestión y de organización, y dotando de órganos consultivos y de un marco legal a la cooperación balear; culminando en 2008 con el Plan Director de la Cooperación de las Illes Balears 2008-2011. Este Plan, de carácter cuatrienal, es un documento claro y sintético, que clasifica y ordena las diferentes actuaciones de la cooperación en torno a un gran objetivo y diferentes prioridades transversales, estratégicas y geográficas. Dentro del proceso de planificación estratégica figuran los Planes Región, que fijan las directrices de trabajo en un país o zona determinada, recogiendo las prioridades de los actores implicados y concentrando y coordinando los esfuerzos para conseguir los mejores resultados.

No hay que olvidar que somos una comunidad pequeña, con unos recursos disponibles limi-

tados y, por tanto, debemos evitar la dispersión y la desconexión de las acciones desarrolladas desde nuestras islas.

Durante el periodo 2008-2011 van a desplegarse tres Planes Región, que comportarán acciones integrales o sectoriales en Ecuador, Marruecos y Senegal; tres países prioritarios, según la Ley de cooperación para el desarrollo de las Illes Balears.

Plan Región Marruecos 2009-2011

El norte de Marruecos es una zona prioritaria para la cooperación de nuestras islas pues, según los requisitos fijados en el Plan Director, presenta un índice de desarrollo humano bajo, comparte numerosas experiencias de cooperación al desarrollo con entidades de nuestra comunidad autónoma y concentra población de origen en las Illes Balears.

Muchos ciudadanos y ciudadanas marroquíes se han instalado entre nosotros con la esperanza de mejorar sus condiciones de vida y las de sus familias. Según datos del año 2007, constituyen el 13,8% del total de población inmigrada de las Illes Balears.

En la redacción de este Plan Región, que incluyó aportaciones de entidades de las Illes Balears y de Marruecos, se ha tratado de armonizar y alinear las actuaciones conforme a las necesidades de Marruecos y, a la vez, profundizar en la coordinación y la planificación de la cooperación al desarrollo que desde las Illes Balears se dirige hacia el país magrebí.

El documento final, define la estrategia para la cooperación al desarrollo con Marruecos hasta el año 2011 y da prioridad a las actuaciones en

tres provincias del norte de Marruecos –Alhucemas, Chefchauen y Tetuán– y en la ciudad de Tánger. Esta región, que carece, históricamente, de falta de inversiones en infraestructuras básicas, en relación al resto del país, presenta datos muy negativos en los indicadores sociales y económicos. En cuanto a los sectores de actuación, primarán los destinados a la cobertura de los derechos sociales básicos, al apoyo de la economía productiva local, a la mejora de las condiciones de vida y al empoderamiento de las mujeres y a la sostenibilidad ambiental.

Por supuesto, se incluyen también las prioridades horizontales fijadas en el Plan Director: defensa integral de los derechos humanos, perspectiva de género, sostenibilidad ambiental, participación democrática y fortalecimiento del tejido social.

Con este Plan Región se proporciona un marco de referencia a los actores de las Illes Balears que ejecutan proyectos de cooperación al desarrollo en el norte de Marruecos. El seguimiento y la evaluación de la estrategia geográfica de cooperación con Marruecos será un proceso fundamental para extraer las conclusiones y buenas prácticas que nos permitan mejorar el siguiente ciclo de planificación.

A lo largo del año 2009 se presentarán los planes estratégicos para Ecuador y Senegal, completando así la planificación geográfica prevista para el periodo 2008-2011 y que supondrá un aumento significativo de los recursos económicos de nuestra comunidad dirigidos a estos tres países.